ՀԻՇՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Քաղաքային «Կումայրի» թերթի հավելված

1991 Թ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ. № 42: ԳԻՆԸ՝ 50 ԿՈՊ.

Ամենափրկիչ եկեղեցին երկրաշարժից հետո: Լուսանկարը՝ Հմ. ՎԱՐԱՊԵՏՅԱՆԻ

№ 10 դպրոցը: Լուսանկարը՝ Ստ. ԳՈՒԼՅԱՆԻ

ՄԽԻԹԱՐԱՆՔԸ ՄԻԱՅՆ ԵՂԲԱՅՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ Է

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԻ ԽՈՍՔԸ

Ճշմարիտ խոսքի բարեկամներ, գրողներ։ Ես ձեզ եմ դիմում, թանկագին եղբայրներ։

Այս ի՞նչ պատահեց։ Այս ի՞նչ դժբախտություն եկավ մեր գլխին։

Թերևս, այս ամենին դժբախտություն չես էլ ասի...

Թերևս, այս անաստված բանը անուն էլ չունի...

Ես լսել եմ ողբերգություն, սակայն այսպիսի խորանդունդ ողբերգություն չեմ իմացել։

Ես անաստվածություն եմ կոչում այսօրվա դժբախտությունը, որովհետև այդ ահավոր գործում աստծո մատը չի կարող խառը լինել։ Էջմիածին ու Զվարթնոց ունեցող ժողովրդի գլխին աստված չէր կարող այսպիսի աղետ բերել։ Այս ամենը դժոխքի ձեռքով սարքված մեղք է։

(Շարունակությունը՝ 5-րդ էջում)

Դեկտեմբերյան օրերի խրոնիկա

Ղազախստանի կինոնկարահանողները Լենինականում: Լուսանկարը՝ Հմ. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆԻ

Կենտրոնական հեռուստահաղորդումների աշխատակիցը ներկայացնում է քաղաքին նվիրված լուսանկարային ցուցահանդեսը: Լուսանկարը՝ Հմ. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆԻ

ԱՐՀԱՎԻՐՔԻ ԱՆՄԵՂ ԶՈՀ ԴԱՐՁԱՆ ՄԵՐ ՔԱՂԱՔԻ ԵՐԱԺԻՇՏՆԵՐԸ

ԷԼԵՈՆՈՐԱ ՄԻՔԱՅԵԼԻ ԳՈԳՈՒՆՑ

Ծնվել է 1933 թ., Լենինականում: Ավարտելով երաժըշտական դպրոցը, երաժշտական ուսումնարանը և այնուհետև Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիան, մինչև կյանքի վերջին օրը աշխատել է Կարա-Մուրզայի անվան երաժշտական ուսումնարանում որպես դաշնամուրի դասատու: Շատ լավ երաժիշտ էր, գերազանց դաշնակահար և նվագակցող: Դաստիարակել է մեծ թվով երաժիշտների, որոնք արդեն վաղուց կադրեր են տալիս քաղաքին: Էլեոնորա Գոգունցի հասարակական աշխատանքը հայտնի էր բոլորին: Ծառերն էին հիշում նրա ելույթները ֆիլհարմոնիայում, մշակույթի պալատներում և դպրոցներում: Շատ էր նվիրված ընտանիքին, հոգատար մայր էր, նվիրված կին, ամեն ինչ կաներ երեխաների նրշանկության համար: Հիշողությունը Էլեոնորա Գոգունցի, որպես սքանչելի անձնավորության, ազնիվ և բարձր տակտի ընկերոջ, միշտ կմնա մեր սրտերում:

ԱԻԴԱ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

Ծնվել է 1933 թ., Լենինականում: Սովորել է երաժշտական դպրոցում, երաժշտական ուսումնարանում, իսկ հետո ուսումը շարունակել է Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայում: Ավարտելուց անմիջապես հետո մինչև անագորույն երկրաշարժը աշխատել է Լենինականի Կարա-Մուրզայի անվան երաժըշտական ուսումնարանում որպես դաշնամուրի դասատու: Աիդա Կարապետյանը ճանաչված էր քաղաքում որպես գերազանց երաժիշտ, ուսուցիչ, օժտված բարձր պրոֆեսիոնալիզմով:

Կյանքում նա դառնություններ շատ է ճաշակել: Երիտասարդ հասակում կորցրել է ամուսնուն: Միայնակ, դժվարին պայմաններում մեծացրեց և կրթեց երկու զավակներին: Շատ էր սիրում Աիդան կյանքը, միշտ ուրախ էր, ծըրպտերես, կատակասեր: Ուներ նաև թոռնիկ, բայց հոգին մընացել էր երիտասարդ: Այդպես էլ հավերժ կմնա հարազատների, ընկերների և բազմաթիվ աշակերտների հիշողություններում:

ԿԱՐԻՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Ծնվել է 1958 թ. հոկտեմբերի 9-ին, Լենինականում: Ավարտել է Կիրովի անվան № 2 դպրոցը, միաժամանակ սովորել և ավարտել է Արմեն Տիգրանյանի անվան երաժըշտական դպրոցը:

1975 թ. Կարինեն ընդունվեց Կարա-Մուրզայի անվան երաժշտական ուսումնարանի դաշնամուրային բաժինը: Ավարտելով ուսումնարանը, նա 1980 թվականին աշխատանքի անցավ Տիգրանյանի անվան № 1 երաժշտական դպրոցում: Այստեղ աշխատելու տարիներին աչքի ընկավ իր համեստ, ազնիվ բնավորությամբ, բարեխիղճ աշխատանքով: Երկու երեխայի մայր էր և երազում էր, որ աղջիկը՝ Նելլի Պետրոսյանը, նույնպես դառնա դաշնակահարուհի, սակայն նրա բոլոր երազանքները ջուրը լըցվեցին, աղետալի երկրաշարժը չշրջանցեց նաև նրան՝ հոր խնամքին թողնելով 2 երեխաներին:

Ա. ՍԵՎՈՅԱՆ
դպրոցի ուսմասվար

ԷԼՄԻՐԱ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Դեկտեմբերյան այդ օրը սովորական աշխատանքային օր էր: Ինչպես միշտ, շտապեցիր քո սաների մոտ, որոնք քննություն էին հանձնելու մասնագիտությունից № 1 երաժըշտական դպրոցում: Բայց անբացատրելի մի տագնապ կար հոգուդ մեջ. շտապողականություն, հուզմունք, ինչու՞...

Խնդրեցիր, որ քո աշակերտները շուտ նվագեն: Շտապում էիր, որովհետև տանը քեզ էին սպասում քո սիրասուն երեք դուստրերը, որոնց հետ ինչպիսի երազանքներ ասես որ չէիր կապել: Նրանք քո կյանքն էին, քո շունչը, դու երջանիկ էիր նրանցով:

Երեսուներկու տարիդ նոր էր բոլորել, ավաղ, չտեսար երեսուներեքը:

Մայրական զգացմունքը ձգողական ուժի նման քեզ հասցրեց մինչև տուն: Անտեսելով ցնցումները, վերև բարձրացար զավակներիդ փրկելու, սակայն նրանց հետ գրկախառնված հեռացար կյանքից:

Պատահականությամբ փըրկվեց միայն մեկ դուստրդ, որին հանեցին փլատակների տակից:

ՀԱՍՄԻԿ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԶԱՐՈՒՀԻ ՅՈՒՐԻԿԻ ԱՍԼԱՆՅԱՆ

Ծնվել է 1968 թ. մարտի 27-ին, Լենինականում: Սովորել է Կիրովի անվան № 2 միջնակարգ դպրոցում և միաժամանակ № 1 երաժըշտական դպրոցում: Դեռ փոքրը հասակից շատ էր սիրում երաժշտություն, լսելով որևէ մեղեդի, անմիջապես վերարտադրում էր դաշնամուրի վրա կամ երգում: Նրա երազանքը իրականացավ. ընդունվեց և գերազանց ավարտեց երաժըշտական ուսումնարանը: Չըբավարարվելով այդքանով, նա ընդունվեց Երևանի կոնսերվատորիայի դաշնամուրային բաժինը, բայց երկար չտևեց նրա երջանկությունը, անավարտ մնացին նրա ուսումը, իղձերը, երազանքները: Ովքեր ճանաչում էին Զարային, միշտ կհիշեն նրան որպես ուրախ, նուրբ, կյանքով լի և բարի էակի:

ՍԻՐՏՍ ՏԽՈՒՐ Է

Քույրս՝ ՀԱՍՄԻԿ ԱՐՏԱՇԵՍԻ ՉԱՐԽՉՅԱՆԸ ծնվել էր 1944 թ., հունիսի 28-ին Լենինականում: Աշխատում էր Ն. Տիգրանյանի անվան երաժըշտական դպրոցում: Հավատարիմ մանկավարժի բարձր կոչմանը, իր ուժերն ու եռանդը նվիրաբերում էր սաներին, նրանց մեջ երաժշտության բարերար ներգործությամբ ներարկում վեհ ու մարդկային հատկանիշներ:

Այո՛, նա կար, ապրում էր իր հմայքով, հայ կնոջ հեզությամբ, մայրական հոգատարությամբ ու սիրած մասնագիտությանը նվիրված:

Աղջիկներդ մեծանում էին: Հոգսերդ շատ էին, բայց փույթ չէր, քանի որ հոգատար ընկերոջդ կողքիդ էր: Միասին էլ կնքեցիք ձեր մահկանացուն հարազատ տան փըլատակների տակ:

Քրոջ պատմածից՝
Ն. ՉԱՐԽՉՅԱՆ

ԱՆՆԱ ԱՆԴՐԵՅԻ ԱԹՈՅԱՆ

Ծնվել է 1953 թ. Լենինականում: Կրթությունը ստացել է Կիրովի անվան № 2 միջնակարգ դպրոցում, զուգահեռ սովորելով № 1 երաժըշտական դպրոցի դաշնամուրային դասարանում: Այնուհետև ավարտելով Կարա-Մուրզայի անվան երաժշտական ուսումնարանը, կրթությունը շարունակել և գերազանց գնահատականներով ավարտել է Երևանի Կոմիտասի անվան երաժշտանոցի տեսական բաժինը:

Սիրելով իր մասնագիտությունը, տարեց-տարի խորացնում էր իր գիտելիքները, որի շնորհիվ հարգանք և սեր էր վայելում իր ուսանողների և գործընկերների շրջանում: Մեծ հաճույք և հետաքրքրություն էին ներկայացնում նրա համերգ - դասախոսությունները՝ նվիրված տարբեր կոմպոզիտորների կյանքին և ստեղծագործություններին: Հատկապես մեծ հիացմունքով էր մեկնաբանում Կոմիտասի, Խաչատրյանի, Շոստակովիչի, Մուսորգսկու, Պրոկոֆևի ստեղծագործությունները:

Աննայի մարդասիրական, լավատեսական, կենսուրախ բնավորությունը միահյուսվում էր խորը հումորի զգացումին:

Մեծ հավատով էր լցված ղարաբաղյան շարժման նկատմամբ և իր փոքրիկ զավակների հետ մասնակցում էր Թատերական հրապարակում տեղի ունեցող ցույցերին: Ավա՜ղ այն բոլոր հույսերն ու նպատակը, որ ուներ երիտասարդ ընտանիքը, մի վայրկյանում հօդս ցնդեցին... տանելով իր հետ Աննային և յոթնամյա դստերը՝ ԶԱՐՈՒՀՈՒՆ, որը նոր պետք է դպրոց գնար և ուրախացներ ծնողներին:

Մեզ համար թանկ է և անմար Աննայի կերպարը, որը կմնա մեր սրտերում որպես իսկական Մարդու վառ կերպար:

ԱՆԻՉԿԱ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

Ծնվել է 1953 թ., Լենինականում, ծառայողի ընտանիքում: 1960 թ. Անիչկան ընդունվեց Կրուպսկայայի անվան դպրոց: Միաժամանակ սովորել է № 2 երաժշտական դպրոցում, որն ավարտելուց հետո անմիջապես ընդունվեց Կարա-Մուրզայի անվան երաժշտական ուսումնարանի դաշնամուրային բաժինը: Ուսումնարանն ավարտելուց հետո 1972 թ. աշխատեց որպես դաշնամուրի դասատու № 4 դպրոցում: Վստահ լինելով իր երաժշտական ընդունակություններին, Անիչկան գործերը տվեց պետական կոնսերվատորիա, բարձրագույն կրթություն ստանալու համար: Համառ աշխատանքի շնորհիվ, ավարտեց կոնսերվատորիան, աշխատանքի անցավ Լենինականի № 1 դպրոցում որպես դաշնամուրի դասատու: Աշխատանքում ճշտապահ էր, պարտաճանաչ: Նրա աշակերտները միշտ մասնակցել են բաց համերգների, հասարակությանը տվել կրթական շրջանավարտներ: Կարդացած, խելացի Անիչկան մասնակցում էր դպրոցի բոլոր կազմակերպական աշխատանքներին, նա ընկերական էր, մարդկային:

Դեկտեմբերի 7-ին Անիչկան

դաս չուներ դպրոցում, տանն էր իր երեք երեխաների հետ (ուներ 2 աղջիկ և մի տղա, որի 3-4 ամիսը նոր էր լրացել): Այդ օրը աղջկա ծննդյան օրն էր: Խոհանոցում թխվածք էր պատրաստում, երբ սկըսվում է երկրաշարժը: Հազիվ հասցրեց փոքր տղային՝ Ավին, գրկել: Փլվեց բնակարանը, նրա հետ զոհվեցին ՄԱՆԵՆ ու ԱՎԻԿԸ: Լիլիթը՝ մյուս աղջիկը, փրկվում է և ապրում է հիմա իր հոր հետ:

Սիրելի Անիչկա, լռեցին ձեր կյանքի նվագները: Առանց արցունքի չեմ կարող չհիշել... Ամեն անգամ դպրոցի հուշատախտակի մոտ ծաղիկներ ենք դնում, լռությամբ հիշում ձեզ: Հավերժ հիշատակ բոլորին:

ԲԱԼԱՍԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Արհկոմի նախագահ

ԷԼԻԶԱ ՎԱՆԻԿԻ ՄԱՐԴՈՅԱՆԸ ծնվել է 1979 թ., սեպտեմբերի 29-ին, Լենինականում: Սովորում էր Դ. Ղուկասյանի անվան դպրոցի 3-րդ «գ» դասարանում: Լավ էր ուսանում և սիրված էր բոլորի կողմից: Քրոջ հետ միասին դպրոց էր հաճախում: Անեղ երկրաշարժը նրանց բաժանեց ընդմիշտ: Միշտ խոհեմ ու թախծոտ էին Էլիզայի աչքերը. կարծես գիտեր, որ չեն կատարվի իր երազանքները:

Մայրն արցունքն աչքերին կանգնում է նկարի մոտ: Ահա ծնվեց փոքրիկ Էլիզիկը, որը եղավ մոր մխիթարությունը:

ԼԻԼԻԹ ԳԱԳԻԿԻ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

Ծնվել է 1981 թ. Լենինականում, սովորել է Ղարիբջանյանի անվան № 9 դպրոցի 1-ին «գ» դասարանում:

Ընդամենը ութ գարուն տեսած Լիլիթի կյանքի թելը կըտրվեց դպրոցում, որտեղ չընհասցրեց անգամ գրաճանաչ դառնալ: Լիլիթը շատ էր երազում, ուզում էր դաստիարակչուհի դառնալ: Մենք էլ շատ երազանքներ էինք կապել մեր դստեր հետ, բայց, ավաղ, ամեն ինչ վերջացավ ցավով ու արցունքներով:

Լիլիթ, իմ թանկագին դըստրիկ, ամեն օր, երբ անցնում եմ ձեր դպրոցի կողքով, չեմ նայում շենքին, գիտեմ, որ անեծք պիտի շշնջամ այն շինարարների հասցեին, որ չկարողացան մի ամուր սյուն կանգնեցնել, փշրեցին հարյուրավոր և հազարավոր ընտանիքների սյուներ:

ՄԱՅՐԴ

ԵՐԿՈՒ ԵՂԲԱՅՐ

ԱՐԹՈՒՐ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆԸ ծնվել է 1976 թ.: Ինչպես լենինականցիներս ենք ասում, ապրում էր տասհարկանի շենքում: Դեկտեմբերի 7-ի առավոտյան մայրը նրան տանում է պոլիկլինիկա, ժամը 11-ին բերում տուն և թողնում փոքր եղբոր մոտ, վերադառնում աշխատանքի: Աղետի ժամանակ շենքը ոչ միայն փլվում է, այլև՝ հրդեհվում: Դեկտեմբերի 19-ին մեծ դժվարությամբ, չեխերի և իրենց բարեկամների ջանքերով գտնվեց տղայի դիակը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆԸ ծնվել է 1981 թ.: Եղբոր՝ ԱՐԹՈՒՐԻ հետ սովորում էր № 23 դպրոցում: Դեկտեմբերի 7-ի առավոտյան ժամը 9-ին եկավ տուն, ասելով, որ դասատուն չէր եկել, տուն ուղարկեցին: Երկու եղբայր տանը էին, երբ փլվեց ու այրվեց շենքը: Երկու հրաշք մանչուկ հրաժեշտ տվեցին կյանքին դեռ իրենց խոսքը չասած, մինչդեռ նրանք զարդարելու էին մեր կյանքը իրենց ներկայությամբ ու գործով...:

ԿԱՐԼԵՆ ԿԱՄՈՅԻ ՄԽԻԹԱՐՅԱՆ

Ընդամենը երկուսուկես տարեկան էր այս հրաշք երեխան, ծնողների, տատիկ-պապիկների սիրելին, հույսն ու հավատը: Ավաղ, իր հազարավոր հասակակիցների, նաև ահել-ջահելների հետ նա էլ զոհ գնաց ահավոր աղետին՝ անբուժելի վերք թողնելով հարազատների սրտերում: Ու կարծես ամեն ինչ ասում է ծնողի այս եռատողը, որ ծընվել է վիրավոր սրտից.

Կարլուշիկ, իմ լավ բալիկ,
Դեռ չլրացած քո երեք
տարին,
Զոհ դարձար չար աղետին:

ԵՂԲԱՅՐԸ ԵՂԲՈՐ ՀԱՄԱՐ

«ԵԿԵՔ, ՀԱՐԱԶԱՏՆԵՐՍ...»

—Այս ինչ կրակ թափվեց մեր գլխին,—բարևի փոխարեն մըլկտաց անծանոթ մի մարդ, ներս մտնելով խմբագրության սենյակներից մեկը, և փլվեց աթոռին: —Ասացեք, ինչպե՞ս գտնեմ եղբորս:

Ներկաները կարեկցանքով նայեցին նրան:

—Ձեր եղբո՞րը:

—Այո, այո, նա եղբորս պես թանկ է ինձ համար, իմ Կարլենը, Մացոյան Կարլենը: Լենինականում է բնակվում. Սևյան փողոցի № 91 տանը:

«Լենինականում է բնակվում: Իսկ ո՞ւր է Լենինականը: Կա՞ արդյոք Սևյան փողոցը», ներքուստ կսկծացինք բոլորս:

—Երևի տունն ավերվել է,— ասես գուշակելով մեր դառը խոհերը, շարունակեց նա,— այս գրտին դուրսն են մնացել...—Տղամարդու ծանր արցունքները դանդաղ հոսում էին նրա դեմքով: —Ես Մցխեթայի շրջանից եմ, Ձվե-Քանդա գյուղից: Օգնեցեք ձեր թերթի միջոցով հայտնելու նրան, թող Խոշաբակը, անհամբեր որ իր բարեկամ Փիրուզը, Փի սպասում է: Թող գա կնոջ ու զավակների, հարսների ու թոռների հետ...

Իսկ մեր հոգին շարունակում էր փորփրվել սրտակեղեք կասկածներից՝ գթացե՞լ է արհավիրքը նրանց՝ Կարլեն Աշոտի Մացոյանին, կնոջն ու զավակներին, հարսներին ու թոռներին, թե՞ անողոքաբար տրորել-խորտակել է այդ գըթառատ ասորի հայ բարեկամի, եղբոր գերդաստանին...

—... Երկհարկանի տանս երկրորդ հարկը տրամադրում եմ նրանց, 110 քառակուսի մետր է հարկաբաժինը, բարեկարգ ամեն հարմարություններով: Թող ապրեն իմ օջախում ինչքան ուզում են, մինչև մեջքներն ուղղեն, կարողանան վերականգնել իրենց օջախը: Կօգնե՞ք,— նա հույսով լի հայացքը հառում է ներկաներիս, ասես մեզանից լինի կախված ճակատագրի չար ու բարի խաղի ընթացքը:

Ի՞նչ ասենք, բարեսիրտ, գթառատ մարդ, դա ժամանակը ցույց կտա: Իսկ մինչ այդ կարող ենք հպարտանալ քո և աշխարհի քեզ նման բազմաթիվ անձանց մարդկային վեհագույն առաքինությամբ, երբ ամեն մեկն աշխատում է իր վրա առնել հայ ժողովրդին վրա հասած դաժանագույն աղետի գեթ մի մասնիկը: Դըժբախտության ժամանակ միայն բարեկամի մեկնած ձեռքը կարող է օգնել ելնելու ոտքի: Հիրավի, իմաստուն է ժողովուրդը: «Եղբայրը եղբոր համար, սև օրվա համար»:

ՔՖ. ՄԻՐԶՈՅԱՆ

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԵՐՅՈԺԱՅԻ ՄԻԼԻՏՈՆՅԱՆ (ԹՈՐՈՍՅԱՆ)

Ծնվել է 1960 թվականի մարտի 1-ին, Լենինականում: Մ. Նալբանդյանի անվան № 11 միջնակարգ դպրոցն ավարտելուց հետո աշխատանքի անցավ գուլպեղենի արտադրական միավորման կոտոռն արտադրամասում: Ավաղ, անաստված երկրաշարժը չխնայեց նաև Սվետլանային: Աղետից մեկ ժամ անց ամուսինն ու եղբայրը նրան գտան արտադրամասի փլատակներում: Երիտասարդ մայրը մահացավ վիրահատական սեղանին՝ իր հետ տանելով զավակների՝ Տիգրանիկի ու Մանուշակի մայրատենչ աչքերի աղերսագին ճիչերը: Դըստեր կորստի հետ չհաշտվելով, կյանքից հեռացավ նաև նրա մայրը:

Ի՞նչ պատահեց, այս ի՞նչ
եղավ՝ չգիտեմ,
Ո՞ւմ աչքերում երգը մեռավ՝
չգիտեմ,
Այրվում է սիրտս սև
պաղ հողի տակ,
Ո՞ւր մնացին զավակներս՝
չգիտեմ...

ՀԱՍՄԻԿ ՄԻԼԻՏՈՆՅԱՆ

ԽՈՍՐՈՎԱԴՈՒԽՏ ԵՐՎԱՆԴԻ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Ծնվել է 1975 թ. օգոստոսի սին, անսահման խնդություն պատճառելով իր համեստ ու բարի ծնողներին:

Երջանիկ էին ծնողները, երջանիկ էին հարազատները, չկար մեկը, որ չճանաչեր ու չսիրեր, անտարբեր անցներ նրա կողքով: Բազմաշնորհ աղջիկը կարողանում էր ըր օրի բազմապատկել իր արժանիքները: Կանոն էր դարձրել ոչ ոքի ոչ մի հոգս չպատճառել, ընդհակառակը՝ կիսել ու թեթևացնել բոլորի հոգսերը:

Սակայն...Չար աղետը ժամանակից անչափ շուտ կտրեց այդ հեզ ու խոնարհ աղջկա կյանքի թելը, 9-րդ դպրոցում մաթեմատիկայի դասը դեռևս չէր ավարտվել, երբ սկսվեց մահասփյուռ արհավիրքը:

Նա այդ պահին երևի շատ էր ուզում, բայց չկարողացավ հասնել նույն դպրոցի 1-ին դասարանում սովորող եղբոր՝ ԱՐՍԵՆ ԵՐՎԱՆԴԻ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԻՆ: Խոսրիկի շուրթերին սառեց «ապերիկ» մի հատիկ բառը:

Իսկ «ապերիկը» չհասցրեց նույնիսկ ավարտուն տեսնել մեսրոպատառ այբուբենը:

Արսենը, որ միշտ շատ էր զգում մոր և քույրերի խնամքի կարիքը, այդ օրը առավոտյան ինքնուրույն հագնըվեց և մերժեց օգնել ցանկացողներին...

Գուցե նախազգացո՞ւմ էր...

Այնուամենայնիվ, Խոսրիկը նրից չուզեց վատահել և գընաց, որ օգնի ու փայփայի նրան, փոխարինի մայրիկին, ինչպես անում էր միշտ, երբ տանն էին:

Ավաղ, երկրաշարժը իր ճիրաններում խեղդեց նաև նըրանց:

ՄԽԻԹԱՐԱՆՔԸ ՄԻԱՅՆ ԵՂԲԱՅՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ Է

(Սկիզբը՝ 1-ին էջում)

Հայը դեռ այնպիսի տոն, հանդիսություն չի ունեցել, որի մասնակիցը ես էլ եղած չլինեմ։ Ես էլ եմ ձեզ հետ միասին ուրախացել Հայոսի ծաղկող ոգու տոնակատարությամբ։ Ես էլ եմ ձեզ հետ միասին երջանկության արցունք թափել տարբեր ուրախ առիթներով։

Այսօր ուրիշ է։ Այսօր արցունքները խեղդում են։ Որքան տարբեր են այն և այս արցունքները՝ երջանկության և դժբախտության արցունքները…

Այսօր ձեր աչքերից արյուն-արցունք է թափվում։ Մեզ մոտ էլ։ Վրաց երկիրն էլ է արյուն-արցունք թափում։

Այսօր, այս անհրաժեշտ աղետի օրը, ամեն բան կարելի է ներել։ Ես, ինչ խոսք, նկատի ունեմ բարի կամին ներելը։ Ուրեմն, խնդրում եմ, սրտանց խնդրում եմ՝ ինձ էլ ներեք այսքան ժամանակվա լռության համար։ Ի՞նչ արած, երբեմն նաև լռությամբ ես հայտնում քո համբերատարությունն ու սերը։ Չի եղել և ոչ մի պահ, որ ես ձեր կողքին չլինեմ, նեղության թե դժբախտության ոչ մի պահին։

Ամեն ժամանակ, ամենուր, եթե ձեզ մոտ արյան կաթիլ է թափվել, ապա ես դա՝ այդ կաթիլը իմն եմ համարել։ Ձեր ճշմարիտ խոսքն էլ եմ իմը համարել։ Այժմ էլ այդպես է։ Ուրեմն ընդունեցեք իմ արցունքի ծովը և միացրեք ձեր արցունքի օվկիանոսին…

Ի՞նչ ասեմ, ինչո՞վ մխիթարեմ։ Ուրիշ մխիթարանք գոյություն չունի։ Մխիթարանքը միայն արցունքն է։ Մխիթարանքը միայն եղբայրության մեջ է։

Ոտքի է ելել ողջ Վրաստանը։ Հոտնկայս է նաև իմ ընտանիքը։ Մենք ձեզ հետ ենք, ձեր կողքին ենք, ձեր թիկունքում ենք։ Եվ կլինենք հավետ։

Հավիտյան ձեր՝

ՋԱՆՍՈՒՂ ՉԱՐԿՎԻԱՆԻ

Ջանսուղ Չարկվիանին 1000 ռուբլի է փոխանցել Հայաստանում երկրաշարժից տուժածների օգնության հաշվին։

ԱՐԹՈՒՐ ԳԻՏՆԱԿԱՆԸ

Ուզում եմ գրել. իմ սիրելի եղբոր՝ ՍԵՐԱՊԻՈՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ կարճ, բայց իմաստալից կյանքի մասին։

Եղբայրս ծնվել է 1962 թվականի մարտի 21-ին, Լենինական քաղաքում։ 1968 թվականին ընդունվել է քաղաքի № 16 միջնակարգ դպրոցը։ 1-10-րդ փոխադրվել է գովասանագրերով։ Իր բացառիկ աշխատասիրությամբ և օրինակելի վարքով նվաճել է ուսուցիչների, ընկերների սերն ու հարգանքը։ Գերազանց առաջադիմությամբ ավարտելով դպրոցը, նա 1979 թ. ընդունվեց պոլիտեխնիկական ինստիտուտի մասնաճյուղը։ Ուսանողական տարիներին բացառիկ ընդունակության շնորհիվ ստեղծել էր մի շարք էլեկտրոնային սարքեր, որոնք նյութական զգալի արժեքներ էին ներկայացնում։ Ինչպիսի ջերմեռանդությամբ էր թափանցում էլեկտրոնային գիտության գաղտնարանները, բացահայտում դժվարին ու բարդ անթիվ խնդիրներ։

Սրապը ուսանողական գիտական խորհրդի ընկերության անդամ էր։

Ավարտելով ինստիտուտը, 1984 թ. մեկնեց բանակ, ծառայության։ Այդ տարիներին Մոսկվայից շնորհակալական հեռագրեր ստացան ծնողներս իրենց որդու հայրենանվեր ծառայության մասին։

Վերադառնալով բանակից, 1987 թ. նա աշխատանքի ընդունվեց «Ավանգարդ» ինստիտուտում։ Համեստ վարքագծի, մարդկային ու գործարար խելքի շնորհիվ կարճ ժամանակում նվաճեց կոլեկտիվի սերն ու համակրանքը։

ՊԱՏՄՈՒՄ Է ԵՂԲԱՅՐԸ

ԺԱՆՆԱ ՀԱՅԿԻ ԷԼՈՅԱՆ (ԲԱԼՈՅԱՆ)

Քույրս՝ Ժաննան համեստ էր, ազնիվ ու առաքինի։ Նա սիրված ու հարգված էր աշխատանքային ընկերների ու հարազատների կողմից։

Ընկերները բարձր էին գնահատում նրա հումորի զգացումը։

Երկրաշարժից կես ժամ առաջ զանգել էր փոքր քրոջս և ասել, որ գործարանի դռները փակել են՝ հանրահավաքին չմասնակցելու համար և չի կարող այդ ժամին այցելել իրեն։

Ժաննան ավարտել էր № 19 միջն. դպրոցը և պոլիտեխնիկական ինստիտուտի մեխանիկական ֆակուլտետը։ Աշխատում էր սառնարանային կոմպրեսորների գործարանում որպես ինժեներ-տեխնոլոգ։ Այնտեղ էլ կնքեց իր մահկանացուն՝ որբ թողնելով երկու սիրասուն բալիկների։

Չափազանց ծանր է մեզ համար քրոջս կորուստը, մանավանդ՝ մայրիկիս, որի վիշտը անափ է։ Երբևէ կմտածե՞ր նա, որ որբ մեծացած իր թանկագին դուստրը այդքան երիտասարդ պիտի հեռանա մեզանից։

Ամեն կիրակի այցի ենք գնում քրոջս գերեզմանին, թարմ ծաղիկներ դնում, նայում նկարին, խոսում մտովի նրա հետ։

Կործանարար երկրաշարժը խլեց մեր երջանկությունը, խորտակվեց քրոջս հույսերը, անավարտ մնացին նրա երազանքները։

Նա երազում էր ակնոց դառնալ, թոռնիկ գրկել, բայց… կույր գնաց դաժան արհավիրքին։

ՍՈՆՅԱ ԽԱՉԻԿԻ ՄՈՎՍԻՍՅԱՆԸ ծնվել է 1953 թվականին Լենինական քաղաքում։ Բարի էր նա, կենսուրախ, ժպտերես, սիրված բոլորի կողմից։ Սոնյայի ներկայությամբ ջերմանում էր մթնոլորտը, նրա աշխույժ խոսքից ու վարակիչ ծիծաղից ասես հեշտանում էր աշխատանքը։

Նա նվիրված կին էր ու երեք երեխաների գորովագութ մայր։ Երեք ամիս առաջ էր ծնել երկրորդ արու զավակին և գտնվում էր արձակուրդում։

Շատերի նման Սոնյայի հարազատներն էլ են մտածում, որ եթե նա գտնվեր աշխատանքում (քաղխորհրդում), գուցե չար աղետը շրջանցեր նրան։ Սակայն երիտասարդ կինը կանխազգացել էր իր վախճանը, քանզի նախորդ օրը պատգամներ էր տվել աղջկանը։

Աղետից 11 օր անց միայն գտնվեցին երիտասարդ կնոջ ու կրտսեր որդու դիակները Շիրակացի փողոցի բնակելիի փլատակների տակից։

ԳՐՈՒՄ Է ՔՈՒՅՐԸ

ԱՆԱՀԻՏ ԲԱԳՐԱՏԻ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԸ ծնվել է 1947 թ. ապրիլին, Կումայրիում, բանվորի ընտանիքում։ Աշխատում էր «Մանկական աշխարհ» խանութում։ Սիրված ու հարգված էր ինչպես աշխատանքային ընկերների, այնպես էլ հարազատների շրջանում։

Սիրելի քույրիկս, դու հեռացար մեզանից, հեռացար, երբ դեռ 41 տարեկան էիր։ Քույրիկս, դու գիտես, երբ մայրիկը մահացավ, ես ինչքան կապվեցի քեզ։ Ե՛վ մայր էիր ինձ համար, և՛ քույր, և՛ ընկերուհի։ Իմ բարի, համբերատար, մշտաժպիտ, հպարտ, խելացի քույրիկ, ամենքին գիջող ու ներող էիր։ Դու զգացել էիր կյանքի դառնությունը ու ոչինչ չէիր խնայում, որ քո միակ դուստրը երջանիկ զգա իրեն։ Ապրում էիր նրա սիրով, նրա երջանկության համար։ Ինչքան երազանքներ ու ծրագրեր ունեիր։ Հիմա դու չկաս, դու որ մեզ համար ողջ աշխարհ էիր, մենք շատ ենք զգում քո պակասը։

Անահիտը զոհվեց «Մանկական աշխարհ» խանութում, ու փշրվեցին նրա երազներն ու իղձերը։

ԱԼՎԱՐԴ (ՆՈՒՆԵ) ՄԻՇԱՅԻ ԱՎԱԳՅԱՆ

Ծնվել է 1968 թ. հունիսին, երբ բնությունը շնչում է վարդերի ու ծաղիկների բուրմունքով։ Համեստ ու խոնարհ աղջիկ, սիրում էիր կյանքը, սիրում էիր մարդկանց, սիրում էիր երաժշտությունը։ 20 տարիդ դեռ չբոլորած ամուսնացար։ Գոհ էիր քո բախտից, երջանիկ էիր։ Ունեիր նախշուն երազներ, զմրուխտե երազներ, որոնք մնացին անավարտ…

Սրտի տրոփյունով սպասում էիր առաջնեկիդ կանչին։ Սակայն բախտիդ անշեջ կրակը շուտ հանգավ։ Դու տանն էիր, մենակ… Մահաբեր երկրաշարժի պատճառով հարազատների հետ անսպասելի ընկար անմահության գիրկն ու չհասկացար, թե ինչու։ Մահվան խավարում, գիտեմ, աղջիկս, ինձ ես կանչել օգնության… Ի՞նչ շշնջացիր վերջին անգամ, երազ աղջիկ… Ավաղ, ես չլսեցի քո ձայնը, չկարողացա քեզ փրկել։ Ախ, Նունե, նայում եմ թախծոտ նկարիդ, ու միսացող վերքերս նորից բոցկլտում են…

ՄԱՅՐԴ

ԾՈՂԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻ ՄԸԿՐՏՉՅԱՆԸ ծնվել է 1962 թվականին, Լենինական քաղաքում։ Միջնակարգ կրթությունը ստացել է № 21 դպրոցում։ Այնուհետև արհեստի սերը նրան տարել է բանվորական կրթօջախ և ուսումը շարունակել է մասնագիտական-տեխնիկական № 47 ուսումնարանում։

Սիրում էր նաև ֆիզկուլտուրան և սպորտը, հատկապես ձեռքի գնդակը։ Որոշ ժամանակ անց Ծողիկը բազմակողմանի ընդունակություններ հանդես բերելով ձեռքի գնդակի ասպարեզում, նշանակվեց մարզիչ։ Գեղեցիկ էր ոչ միայն արտաքինով, այլև հոգով, էությամբ, նաև լուրջ ու բարի, բոլորի կողմից հարգված ու սիրված։

1985 թվականին ամուսնացել էր և ուներ մեկ երեխա։ Ընտանիքին նվիրված, լավ մայր էր։ Մանկուց սիրել էր գիրքն ու գրականությունը, ման կավարժությունը, սակայն բախտ չվիճակվեց դասավանդելու։ Չվիճակվեց նաև դաստիարակելու իր միակ զավակին։ Ծողիկի կյանքի թելն էլ կտրեց դեկտեմբերյան արհավիրքը։

Քույրդ՝ ԱՐԴԱ

ԱՆԱՀԻՏ ՍԱՐԳՍԻ ՍԱՐՈՅԱՆ

Սիրելի քույրս, դու երեք տասնյակ տարուց մի փոքր ավելի տարիք ունեիր։ Ճիշտ է, չունեիր սեփական ընտանիք, փոխարենը բազում երազներ էիր փայփայում հոգումդ։ Վերջին հանդիպումդ ինձ հետ կայացավ չարագույժ աղետից ուղիղ մեկ ամիս առաջ։ Բարի ժպիտը դեմքին համբուրեցիր ինձ, երբ ճանապարհում էիր քրոջդ Թբիլիսի։ Խոստացար, որ հյուր կգաս (ո՞ւր մնաց խոստումդ)…

Համեստ աշխատանքիդ (հաշվապահ) մեջ ինչքան նվիրվածություն ու եռանդ էիր ներդնում։ Երբեք անհարկի պատճառով չէիր ուշանում աշխատանքիցդ։ Իսկ ինչպիսի խենթացնող, վարակիչ ծիծաղ ունեիր։ Երգում էիր ցածր, բայց դուրեկան ձայնով։ 1983 թվականին, երբ վերապատրաստական դասընթացների էիր մեկնել Երևանի գյուղատնտեսական ինստիտուտ, նը կարվեցիր, նկարի հետևում այսպիսի մակագրություն անելով. «Պահիր ու հիշիր, սիրելի քույր Աննա»։

ԱՆՆԱ ՍԱՐԻԲԵԿՅԱՆ

ք. Թբիլիսի

ԱՆԱՎԱՐՏ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Աղետից զոհ դարձավ նաև ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆՆԵՐԻ ընտանիքը և պատմությունը անավարտ մնաց: Մի հարկի տակ ապրում էին աշխատասեր ու բարեխիղճ մարդիկ: Մայրը՝ ՀԱՍՄԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԸ տեքստիլ արտադրության կադրային աշխատողներից, 30 տարվա աշխատանքային ստաժով, նոր էր գնացել վաստակած հանգստի: Որդին՝ ՍԱՄՎԵԼ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԸ տրիկոտաժագործ էր, արժանի հարգանք էր վայելում կոլեկտիվում: Նրա կինը՝ ՄԱՐԻԵՏԱՆ միջնակարգը ավարտելուց հետո համալրեց գուլպայագործների շարքերը: Ընտանիքը գեղեցիկ էր փոքրիկ բալիկներով, որոնք ուղղակի հայտնություն էին մեծերի համար:

Առավոտ լույսը բացվելուն պես աշխատավորները գործի էին գնացել, մյուսները տան հոգսերով էին զբաղված: Մեծ վիշտ բաժին ընկավ այս ներդաշնակ գերդաստանին: Բնությունը ընտրել էր նրանց միմյանց համար: Բնությունն էլ չցանկացավ զատել և մահվան պահին:

«Աղետը տարավ իմ և քո երջանկությունը, գրում է մայրը, և ես դարձա սգավոր մայր: Ո՞ւր են իմ սիրասուն թոռնիկները՝ ՀԱՍՄԻԿՆ ու ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ: Մահն ավելի զորեղ գտնվեց կյանքից և չխնայեց ոչ մեկին»:

Նույն տան հարկի տակ զոհվեցին Հասմիկ մայրիկի մյուս երկու թոռնիկները՝ ՆԱՐԻՆԵ ՎԱՐԴԱՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԸ և նրա եղբայրը՝ ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԸ: Երկուսն էլ սովորում էին № 12 միջնակարգ դպրոցում: Կյանքը չծլարձակ, և այս պատմությունն էլ անավարտ մնաց:

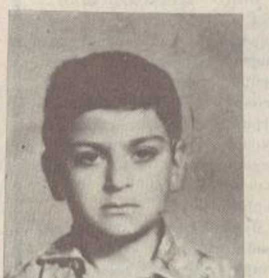

ՄԱՅՐՆ ՈՒ ԵՐԿՈՒ ՈՐԴԻՆԵՐԸ

ՌՈՒԶԱՆՆԱ ՍԱՐԴԱՐԻ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԸ ծնվել էր 1959 թվականին, Ախուրյանի շրջանի Ջրառատ գյուղում: Տեղի միջնակարգն ավարտելուց հետո աշխատեց Ախուրյանի կարի գործարանում: Շատ կարճ ժամանակամիջոցում երիտասարդ աղջիկը նր վաճեց կոլեկտիվի սերն ու հարգանքը իր պարզ, ընկերասեր բնավորությամբ: Ամուսնացավ Ռոզգաննա, ծըն վեցին երկու լուսաշվի բալիկներ: Հաճախ էր ընկերների մոտ կրկնում. «Այ թե սպրելու եմ տղաներիս հարսանիքին, երգելու եմ մինչև լույս...»: Ինչ իմանար, որ անկատար են մնալու իր հույսերն ու իղձերը:

Ավագ որդին՝ ՄՅԱՍՆԻԿ ՍԵՅՐԱՆԻ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԸ ծնվել է 1981 թվականին: Սովորում էր № 16 միջնակարգ դպրոցի առաջին դասարանում: Լավ ֆիզիկական տըվյալները նրան զատում էին հասակակիցներից: Հրապուրված էր նկարչությամբ: Դեկտեմբերի 17-ին պատրաստվում էին նշելու առաջնեկի 7-ամյակը: Ցավոք, «7» թիվը դժբախտության խորհրդանիշ դարձավ այս ընտանիքի համար: Փոքրիկ Մյասնիկի հետ իր մահկանացուն կնքեց նաև մյուս եղբայրը՝ ԱՐԿԱԴԻՆ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԺԲԱԽՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՐԿՐԻ ՎԻՇՏՆ Է

ՎԿԱՅՈՒՄ Է ԱԿԱՆԱՏԵՍԸ

ԼԵՎՈՆԸ

Դեկտեմբերի 4-ին գործուղմամբ գտնվում էի Լենինականում: Գնացել էի սեփական մեքենայով, մենակ: Գործերս ավարտելուց հետո, 7-ի առավոտյան ուղևորվեցի Թբիլիսի: Ընթանում էի միջին արագությամբ: Մայրուղին համարյա դատարկ էր: Հիմա եմ միայն վերհիշում, որ այն չարաղետ պահին եկող-գնացող ոչ մի մեքենա չեմ տեսել:

Մեկ էլ հանկարծ, առանց որևէ պատճառի, ղեկը ձեռքիցս դուրս պրծավ: Ճանապարհը սառած չէր, ոչ էլ ձյուն կամ անձրև էր գալիս, բայց մեքենան սկսեց արագորեն կողքի սահել և, ուր որ է, ճանապարհից դուրս պիտի ընկներ: Հազիվ ղեկը ճանկել: Բայց ներքևից ահավոր մի ուժ մեքենան վեր նետեց: Էլի լավ է, որ դանդաղ էի ընթանում, թե չէ անպայման «Ժիգուլիս» կշրջվեր: Ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչպես կարողացա մեքենան ուղղել և շարունակել ճանապարհս: Տեսնեմ, ասֆալտը ճաքճքված է, խորդուբորդ: Միշտն ասած, չզարմացա, (մեզ մոտ ինչ մի զարմանալի բան է քանդված ճանապարհը), սակայն շուտով սկսեցի կասկածել՝ ինչ-որ զարհուրելի բան է կատարվում:

Մտքերով տարված, վարում էի մեքենան, և նույնիսկ չնկատեցի, թե ինչպես հայտնվեցի այդ ավերված քաղաքում, ավելի շուտ՝ քաղաքատեղում, ուր 15 րոպե, գուցե և 15 վայրկյան առաջ (ժամանակի զգացողությունն էլ էի կորցրել) եռում էր կյանքը...

Նույնիսկ չգիտեի, թե որ քաղաքում եմ գտնվում: Շարժվում էի առաջ, շրջանցում երախաբաց վիհերը և ճանապարհին թափթըփված մեծ-մեծ բեկորները: Հետո միայն գլխի ընկա, որ սիրտ չէի անում մեքենան կանգնեցնել, ենթագիտակցաբար ձգտելով հանդիպել գոնե մի մարդու. մենությունն անտանելի էր:

Հետո մարդիկ երևացին, մոտ 20 հոգուց բաղկացած մի խումբ, մոտ վազեցին, շրջապատեցին և սկսեցին հայերեն ինչ-որ բան ասել, բացատրել: Տեսնելով իմ սև մազ-բեղերը, կարծում էին, թե հայ եմ և մտքով անգամ չէին անցկացնում, որ կարող է չհասկանամ ասածները: Ես աշխատելով գերազանցել նրանց ձայները, գոռում էի, որ հայ չեմ, բայց ո՞վ էր լսողը: Մատնացույց արեցին մոտակա անկյունը՝ որպես թե՝ «Այնտեղ, այն կողմ գնա»: Իսկ իրենք վազեցին հակադիր ուղղությամբ:

Գնացի ցույց տված ուղղությամբ: Մի 200 մետր այն կողմ ճամփաս փակեցին փլատակները: Փողոցը փակուղու էր վերածվել:

Շարժիչը անջատեցի և դուրս եկա մեքենայից: Եվ այդ նույն պահին մի այնպիսի բան տեսա, որ շունչս կտրվեց, քարացա տեղումս:

Աղյուսների կույտի վրա նստած էր մոտավորապես հինգ տարեկան մի մանչուկ: Նստած էր անշարժ, անձայն, մի տեսակ շըշմած, լայն բացած աչքերը ավերակներին հառած: Բայց վայրկյան անգամ չկասկածեցի, թե նա կարող է մեռած լինել: Այնպիսի վիշտ կար աչքերում, որ միայն կենդանի մարդու աչքերում կարող էր լինել: Հայացքս ընկավ կրծքին սեղմած գնդակին:

Մոտեցա, պպզեցի այդ փոքրիկ մարդու կողքին: Գլուխը շըրջեց և նայեց ինձ նույն հայացքով, ինչպես նայում էր շրջապատի ավերակներին: Հաղթահարելով ներսս բորբոքված կսկիծը, ռուսերեն հարցրեցի անունը: Չհասկացավ: Սկսեց ինչ-որ բլբլալ: Երեխան ռուսերեն չգիտեր, իսկ ես՝ հայերեն:

Անցա վրացերենին, «Ես հորեղբայր Միշան եմ» կրկնեցի մի քանի անգամ և մատս հպեցի կրծքիս:

Երևի գլխի ընկավ ինքն էլ մատը դրեց իր կրծքին (մյուս ձեռքով պինդ պահում է խաղագնդակը) և ասաց.

— Լևոն:

— Լավ գնդակ ունես,—ասացի (չգիտեի, թե էլ ինչ ասեմ, չնայած, միևնույն է, ինչ էլ որ ասեի, չէր հասկանալու):—Գնդակը տուր ինձ,— մեկնեցի ձեռքս. բայց նա չտվեց: Իսկապես, գնդակը լավն էր, նոր, սպիտակ, սև շերտերով:

Որոշ ժամանակ սրտամաշ լռություն տիրեց:

Տղան ձայն չէր հանում:

Վեր ելա, մոտեցա ավտոմեքենային: Հիշեցի, որ մի շիշ «Բորժոմ» ունեմ: Շիշը հանեցի, բացեցի ու տվեցի երեխային: Վերցրեց: Զգացվում էր, որ ծարավ է: Փորձեց խմել, բայց չկարողացավ, ջուրը թափվեց, մանչուկն սկսեց հազալ: Գնդակը ձեռքից ընկավ:

— Սպասիր,—ասացի Լևոնին և, մեքենայից հանելով մի թերթ թուղթ, բաժակ սարքեցի: Ձեռքով կանչեցի մանչուկին: Կըռացավ, վերցրեց գնդակն ու մոտեցավ: «Բորժոմ» լցրեցի թղթե բաժակի մեջ ու մեկնեցի նրան: Դատարկեց: Էլի՞ ես ուզում,—հարցրի: Հասկացավ և գլխով հավանության նշան արեց: Մի բաժակ էլ խմեց: Հետո՝ մյուսը... Մինչև որ ամբողջ շիշը դատարկեց: Երեխան երևի քաղցած է, մտածեցի, կամ շուտով կքաղցածանա: Մեքենայի դռնակը բացեցի, ժպտացի Լևոնին և ձեռքով նշան արեցի՝ նստիր: Հնազանդորեն եկավ-նստեց կողքիս: Գնդակը ձեռքից բաց չէր թողնում:

Սկսեցի ետ ու առաջ անել ավերակների մեջ, այդտեղից դուրս գալու ճանապարհ որոնելով: Հանկարծ հողին հավասարված շինության փլատակի մեջ տեսա «Хлеб» ցուցանակը: Մեքենան կանգնեցրի, դուրս եկա-մոտեցա փլատակին, որ մինչ այդ հացի խանութ էր եղել: Սկսեցի որոնել և աղյուսների արանքում տեսա թափված հացեր: Ձեռքս մեկնեցի, որ հաց վերցնեմ, և հանկարծ արյունս սառեց երակներիս մեջ: Ձեռքիցս մի 20 սանտիմետր հեռու, ներքևում, երևաց մի ուրիշ ձեռք, իսկ հետո՝ մարդու արյունլվիկ դեմք, սառած աչքեր: Հեղձուկը կոկորդիս դեմ առավ: Ասես սիրտս ուզում էր դուրս թռչել, ծնկներս դողում էին: Ձեռքս շտապ ետ քաշեցի, կարծես թե հանցագործին թալանելիս լինեի: Մի պահ ցանկացա փախչել, բայց և անմիջապես զսպեցի ինքս ինձ՝ անպայման պետք է հաց վերցնեմ, ես ոչ միայն իրավունք ունեմ, այլև պարտավոր եմ հաց վերցնել:

(Շարունակությունը՝ 7-րդ էջում)

ԷԴԻԿ ԱԼԲԵՐՏԻ ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆ

Ծնվել է 1966 թ. հոկտեմբերի 10-ին, Լենինականում: Ընտանիքի միակ զավակն էր: Սովորել է Վ. Տերյանի անվան 15-րդ դպրոցում, այնուհետև՝ 18-րդ պրոֆտեխնիկական ուսումնարանում: 1984 թ. զորակոչվել է խորհրդային բանակ, ծառայությունից հետո աշխատանքի է անցել կահույքի ֆաբրիկայում: Հայրը մեկուճար զավակին ուզում էր տեսնել իր կողքին, դարձնել նրան լավ մասնագետ: Էդիկը անգամ ժամանակ չունեցավ մտածելու իր ապագայի մասին, դեռ նոր էր տեսել 22 գարուն...Եվ կատարվեց աշխարհիս մեծագույն ողբերգությունը. որդին զոհվեց հոր աչքի առաջ, կահույքի ֆաբրիկայում...

ՔԵՐՈԲ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԳԱՅԱՆԵ ԺԻՐԱՅՐԻ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Ծնվել է 1955 թ.: Ավարտել Ստ. Շահումյանի անվան № 3 դպրոցը: Երազում էր ուսուցչուհի դառնալ, բայց չհաջողվեց: 1975 թ. ամուսնացավ, 2 երեխայի մայր էր: 1979 թ. աշխատանքի անցավ գուլպեղենի յարտադրական միավորումում: Սիրված և հարգված էր կոլեկտիվի կողմից: Երջանիկ էր ամուսնով և երկու դուստրերով: Ուներ շատ երազանքներ, բայց դաժան դեկտեմբերի 7-ը ամեն ինչ թողեց թերի. գնաց աշխատանքի և այլևս չվերադարձավ:

ԱՆՈՒՇԻԿ ՍԱՍՈՒՆԻ ՔԵՐՈԲՅԱՆ

Բնավորությունը նման էր անվանը: Ընդամենը 19 տարեկան էր, կյանքով լեցուն, համեստ, նվիրված էր ծնողներին: Ավարտել էր № 36 դպրոցը, ապա՝ 14-րդ պրոֆտեխուսումնարանի կարի բաժինը: Աշխատում էր «Լենկոչ» ֆաբրիկայում: Կարճ ժամանակաշրջանում շփվել, մտերմացել էր աշխատանքային ընկերների հետ, հարգանք ձեռք բերել:

Արդեն երեք տարի է, ինչ հարազատների ու ընկերների հետ չէ Անուշիկը, սակայն նրա գեղեցիկ անունն ու կերպարը անմեռ են շատ-շատերի համար:

ԱԼԲԵՐՏ ԳԵՎՈՐԳԻ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆԸ ծնվել է 1937 թ.: 30 տարի աշխատել է շինարարությունում, ծեփագործ բանվոր էր: Բարեխիղճ, աշխատասեր էր, ընկերասեր: Լավ հայր էր, ունեցել է չորս երեխա, մեծ տղան՝ Վարդան Մելքոնյանը զոհվել է բանակում՝ առայժմ, միջնեկ տղան՝ Արմեն Մելքոնյանը մահացել է տանը քրոջ հետ միասին (քույրը հիվանդ էր և նա գնացել էր նրան տեսության):

ԱՐԱՐԱՏ ՍՊԱՆԴԱՐԻ ԹՈՐՈՍՅԱՆ

Ծնվել է 1955 թ., բանվորի ընտանիքում: Սովորել է № 16 դպրոցում: Միջնակարգըն ավարտելուց հետո աշխատել է հղկող հաստոցների գործարանում: Ամուսնացավ, ուներ երկու արու զավակ: Բայց դաժան երկրաշարժը բաժանեց կնոջից և երեխներից:

Արարատ սիրելիս, այցի եմ եկել
Քո շիրմաքարին, այս անխոս քարին,
Ու խունկ եմ վառում պաղ շիրմաքարիդ,
Ավաղ, իմ սրտիս խոսքը չես լսում
Եվ դու չես տեսնում արցունքըն աչքերիս,
Լոկ երազ դարձած ինձ այցի կգաս:

Կնոջից

ՎԵՑ ԶՈՀ ՄԵԿ ԸՆՏԱՆԻՔԻՑ

(Պատմում է հրաշքով միակ ողջ մնացածը)

Հայրս՝ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՏԻԳՐԱՆԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆԸ ծնվել է 1925 թ.: Մասնակցել է մեծ Հայրենականին, Կարմիր աստղի երեք շքանշանների և բազմաթիվ մեդալների ասպետ է: 1953 թ. ավարտել է Կումայրիի բժշկական ուսումնարանը և աշխատանքի անցել հոգեբուժական հիվանդանոցում որպես բուժակ, իսկ հետո՝ որպես ավագ բուժակ: Ավելի քան 35 տարի աշխատեց նույն տեղում՝ շահելով աշխատանքային ընկերների սերն ու համակրանքը: Դեկտեմբերի 7-ին գիշերային հերթապահությանն էր գնալու, սակայն չհասցրեց: Իր մահկանացուն կնքեց տանը՝ Իսահակյան փող. 13 շենքի № 25 բնակարանում՝ իր ընտանիքի 5 անդամների հետ միասին:

Մայրս՝ ԺԵՆՅԱ ՓԱՌՆԱԿԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆԸ, ծնվել է 1927 թ., Լենինականում: 1953 թ. ավարտել է բժշկական ուսումնարանը, նույն տարում էլ աշխատանքի անցել հոգեբուժական հիվանդանոցում որպես բուժքույր: Այնտեղ էլ ծանոթացել և կյանքը կապել էր հորս հետ:

1956 թ. ծնվել է նրանց անդրանիկ որդին՝ ՍԱՐԳԻՍԸ, մեծ ուրախություն պատճառելով ծնողներին: Սարգիսը սովորել է Նեկրասովի անվան դպրոցում, շատ է սիրել սպորտը, մանավանդ՝ ֆուտբոլը: Ավելի քան 15 տարի նա վիրվել է «Շիրակ» ֆուտբոլային թիմին, ուներ սպորտի վարպետի կոչում: Քաղաքային մարզադաշտի ղեկավարությունը 1990 թ. կազմակերպել էր հուշամրցաշար՝ նվիրված զոհված երեք ֆուտբոլիստների հիշատակին, որոնցից մեկը եղբայրս էր: Սարգիսը 1986 թ. ամուսնացել է ԻՐԻՆԱ ՍՊԱՐՏԱԿԻ ՍԱՖԱՐՅԱՆԻ հետ:

Իրինան ծնվել է 1964 թ., Լենինականում: Միջնակարգը ավարտելուց հետո սովորել է երկաթգծի ուսումնարանում, հետո աշխատանքի անցել սառնարանային կոմպրեսորների գործարանում, որպես գծագրող: Համեստ ու խելոք հարս էր նա, լավ մարդ:

1986 թ. ծնվեց Սարգսի և Իրինայի առաջնեկը՝ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԸ, իսկ 1988 թ.-ին՝ դուստրը՝ ԼԻԱՆԱՆ, որը արհավիրքի օրը ընդամենը ինն ամսական էր: Ժամը 11.41-ին Լիանան անուշ-անուշ քնած էր օրորոցում և հայրը հազիվ էր միայն օրորոցից բարուրը վերցնել, և հարազատներիս գլխին փուլ եկավ ինն հարկանի շենքը՝ վերածվելով գերեզմանի:

(Սկիզբը՝ 6-րդ էջում)

ԼԵՎՈՆԸ

Մի հաց ձեռքս գցելով (դեռ տաք էր) մոտ մեքենա: Հացը մաքրեցի փոշուց, մի կտոր կտրեցի ու տվեցի Լևոնին: Վերցրեց, նայեց հացին, նայեց ու... անսպասելիորեն տնքաց (ոչ այն ժամանակ, ոչ էլ հիմա չեմ կարողանում գլխի ընկնել, թե ինչ պատահեց նրան), գնդակը ձեռքից ցած գցեց, վզովս ընկավ, կպավ կրծքիս ու սրտակեղեք հեկեկաց:

Կրծքիս սեղմեցի փոշոտ մանչուկին, շոյելով ու համբուրելով փոքրիկ գլուխը:

— Մի լացիր, Լևոն, Լևոնիկ, Լևոն ջան,—մրմնջացի ես: Իսկ նա լացեց-լացեց ու այդպես էլ քնեց, գլուխը դրած ուսիս:

Երկար ժամանակ նստած էի այդպես անշարժ, որ մանչուկը չարթնանա: Կամաց-կամաց վերադառնում էր դատելու ունակությունս: Սարսափելի մտքեր էին պտտվում ուղեղումս. ո՞վ գիտի, գուցե Թբիլիսի՞ն էլ է ավերվել, ինչպե՞ս են մերոնք, մայրս, կինս, զավակներս: Վայթե միասին... Աստված, դու փրկես ու ազատես... Լավ, ասենք թե բոլորը ողջ առողջ են, բայց երբ իմանան, թե ինչ է պատահել այստեղ, վշտից հո կխելագարվե՞ն: Պետք է իմաց տալ, որ կենդանի եմ: Բայց ինչպե՞ս հաղորդեմ, ամեն ինչ ավերվել է, կապը խզվել: Այն մի բուռ մարդկանցից հետո էլ ոչ ոքի չեմ տեսել: Տեսնես ի՞նչ չափերի է հասել աղետը: Հո ամբողջ աշխարհը չի՞ բանդվել: Գուցե սա երկրաշարժ չէ՞ր, այլ եկել է ահեղ դատաստանի օրը, աշխարհի կործանո՞ւմը: Զգացի, որ եթե դեռ չեմ ցնդվել, ապա կարող է շատ շուտով գժվեմ:

Բայց էլի տեղիցս չեմ շարժվում, քանզի գրկիս պահում եմ քնած մանկան: Կամաց-կամաց մարդիկ երևացին, դեռ՝ փոքր խմբերով, հետո՝ ավելի շատ, հայտնվեցին ավտոմեքենաներ, բուլդոզերներ, շտապ օգնության մեքենաներ, զինվորականներ, մոտեցան փլատակներին, սկսեցին քեկորների տակից հանել զոհվածներին...

Ոչ ոք ուշադրություն չէր դարձնում ինձ, ամեն մեկը տարված էր իր գործով ու դժբախտությամբ: Անշուշտ, ես էլ պետք է մի գործ անեի, և իմ գործը բազուկներիս վրա քնած, սարսափելի, ոչ մանկական ապրումներից հոգնատանջ մանկանը նայակեն կանգնելն էր:

Այդպես մնացի նստած, մինչև որ դիմացից եկող հսկայական հրշեջ մեքենան իր սուլոցներով հասկացրեց, որ ճանապարհն ազատեմ: Սուլոցի ձայնից մանչուկն արթնացավ, ժպտաց, ինչպես սովորաբար ժպտում են մանուկները արթնանալու պահին, և իր խոշոր, ծիծաղկուն, սև աչուկներով նայեց ինձ: Նստեցրի կողքիս: Անմիջապես գրկեց գնդակը: Իսկ ես հանկարծ նկատեցի, որ հրշեջ մեքենայի դռան վրա գրված է «Թբիլիսի»:

Դուրս թռա մեքենայից. «Ի՞նչ իրադրություն է Թբիլիսիում... Ամեն ինչ հանգի՞ստ է»,—ոչ թե հարցրի, այլ գոռացի: «Մի վախեցիր, ոչինչ չկա»,—բացականչեց հրշեջ մեքենայի վարորդը... Ուրախացած ու հանգստացած՝ ազատեցի ճանապարհը:

Բայց այժմ ի՞նչ անեմ այս երեխային: Ո՞վ գիտի, թե հիմա որտեղ են նրա ծնողները, ընտանիքի անդամները: Այս խառը պահին, երբ մարդիկ աշխատում են փրկել կենդանի-կենդանի թաղվածներին, հո չե՞մ գնա ու թարգմանիչ ուզի, որ խոսեմ տղայի հետ, իսկ երեխան հա բլբլացնում է, չգիտակցելով, որ ես նրան չեմ հասկանում:

ՄԻԽԵԻԼ ԱՆԹԱՁԵ

(Շարունակելի)

«ԱՐԱԳԱԾ» ԾԽՄԱՓՈՂՈՑԸ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՑ ԱՌԱՋ ԵՎ ՀԵՏՈ

Լուսանկարները՝ Հ. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆԻ

ԳԹԱՍԻՐՏՈՒԹՅԱՆ ԶԳԱՑՈՒՄՈՎ

Ամբողջ երկրում չեն նվազում Հայաստանի աղետի մեջ ընկած ժողովրդի նկատմամբ հիրավի համաժողովրդական գթասրտության զգացումը, նրան օգնելու ցանկությունը:

ԿԻԵՎ «ՈՒՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի Ե. Օ. Պատոնի անվան էլեկտրազոդման ինստիտուտ» միջճյուղային գիտահետազոտական համալիրի գիտնականների, բանվորների և մասնագետների կոլեկտիվը տուժածների օգնության ֆոնդին է հատկացրել 100 հազար ռուբլի վթարային և նորոգման-վերականգնման աշխատանքների համար ուղարկել է զոդման սարքավորումներ, մեծ քանակությամբ բարձրորակ էլեկտրոդներ: Ստեղծվել են մասնագետների հատուկ բրիգադներ, որոնք կաշխատեն աղետյալ գոտում:

ՄՈՒՐՄԱՆՍԿ: Ինքնաթիռներով Հայաստան են մեկնել վերականգնման աշխատանքների համար անհրաժեշտ ամեն միջոցներով զինված հարվածային շինարարական ջոկատներ: Նրանք իրենց հետ տանում են տեխնիկա, սննդամթերքների պաշար, վրաններ: Մինչև մեկնելը յուրաքանչյուր խումբ արդեն գիտեր, թե որտեղ պետք է աշխատի: Այսօրվա դրությամբ Մուրմանսկի մարզի աշխատավորները տուժածների օգնության ֆոնդին են փոխանցել մեկուկես միլիոն ռուբլի, այդ թվում 100 հազարը՝ օտարերկրյա վալյուտայով:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հարգելի համաքաղաքացիներ, ուրբաթ օրերին լույս է տեսնում «Կումայրի» թերթի «Հիշողություն» հավելվածը, հրատապ մահազդները՝ (հուղարկավորություններ, ցավակցություններ) այսուհետև կտպագրվեն նաև «Հիշողություն» հավելվածում:

Ազգուշ Զուլհակյանը, Հեղուշ, Անահիտ, Խաչիկ, Էմետ, Ջեմմա Կարապետյանները, Ալբերտ Պողոսյանը, Մարինե Ղազարյանը խոր կսկիծով հայտնում են ամուսնու, որդու, հոր, եղբոր՝

ԶՈՆԻԿ ԱՇՈՏԻ
ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆԻ

անժամանակ մահը:
Հուղարկավորությունը՝ սեպտեմբերի 6-ին, Աթարբեկյան № 123 տնից:

«ԿՈՒՄԱՅՐԻ» ԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

ԿՈՒՄԱՅՐԻԻ ՏՊԱՐԱՆ

ՊԱՏՎԵՐ № 2761